2.1. Zekât İle İlgili Kavramlar

اَلْعَامِلُ **Âmil:** Zekât işinde çalışan kişiye denir. Zekât gelirlerini toplamak ve dağıtmakla görevli kimseler için kullanılan Kur'anî bir kavramdır.

اَلْعَيْنُ **Ayn:** Kişinin zekât için ayırdığı ve yanında hazır bulunan mala denir.

اَلْفَقِيرُ اَلْمِسْكِينُ **Fakir ve miskin**: Maddi ihtiyaç içinde bulunan, yeterli miktarda malı ve geliri bulunmamakla birlikte bu haliyle geçinmeye çalışan kimseye fakir; hiçbir şeyi bulunmayan, yiyeceği ve giyeceği için başkalarına muhtaç olan kimseye de miskin adı verilir.

اَلْغَارِمُ **Ğarim:** Borçlu, zimmetinde borç olan kimse.

اَلْحَوَائِجُ الْأَصْلِيَّةُ **Havâic-i asliyye**: Kişinin bir yıl süre ile kendisi ve bakmakla yükümlü olduğu kişiler (ve hayvanlar) için asgari düzeyde ihtiyaç duyacağı temel ihtiyaçlarıdır.

حَوَلَانُ الْحَوْلِ **Havelânü'l-havl**: Nisap miktarına ulaşmış olan malın üzerinden bir kamerî yılın geçmesine denir.

إِبْنُ السَّبِيلِ **İbnü's-sebîl**: Yolcu demektir. Kendi memleketinde zengin bile olsa, yolculuk sırasında fakir ve muhtaç duruma düşen, bu sebeple zekât almaya hak kazanan kimsedir.

اَلْإِنْفَاقُ **İnfâk**: Allah'ın hoşnutluğunu kazanma amacıyla kişinin kendi servetinden harcamada bulunması, ihtiyaç sahiplerine yaptığı her türlü ayni ve nakdî yardımlardır.

اَلْقَرْضُ **Karz**: Bir başkasına mislini geri vermek şartıyla ödünç vermeye denir.

اَلْكَنْزُ **Kenz:** Yer altında bulunan definelere denir.

اَلْمُؤَلَّفَةُ الْقُلُوبُ **Müellefe-i kulûb:** Kalpleri İslam'a ısındırılmak veya kötülüklerinden emin olmak istenen kişilerdir.

اَلنَّامِى اَلنَّمَاءُ **Nâmî /Nema:** Nâmî, malın artıcı vasfı; nema ise, bir malın artıcı nitelikte olmasıdır. Hakiki (gerçek) nema: Bir malın ticaretle, doğum yoluyla veya tarımla artmasıdır. Ticaret malları, hayvanlar ve toprak ürünleri böyledir. Takdiri (hükmi) nema: Bir malın kendisinde nema imkânının bizzat (potansiyel olarak) mevcut olmasıdır. Altın, gümüş ve parada olduğu gibi.

اَلنِّصَابُ **Nisap:** Zengin olmanın asgari sınırı veya asgari zenginlik ölçüsüdür. Zekât, sadaka-i fıtır ve kurban gibi mali yönü bulunan ödevlerle yükümlülük, dinimizde belli bir asgari zenginlik ölçüsüne bağlanmıştır. Dinen asgari zenginlik ölçüsü olarak belirlenen bu miktara nisab denir. Zekâtın vücubuna alamet ve ölçü olmak üzere tesbit edilen bu belirli bir miktar, kişinin borçları ve asli ihtiyaçları dışında 20 miskal (80,18 gr.) altına, ya da buna denk bir paraya veya mala sahip olmasıdır.

اَلْعُشْرُ **Öşür:** Toprak ürünlerinden alınan 1/10 oranındaki zekâttır.

اَلتَّمْلِيكُ **Temlîk**: Mülkiyetine geçirmek demektir. Zekâtı, gerçek ihtiyacı olan ehil kimselere vermektir.[35]

35 bk. Diyanet İşleri Başkanlığı, İlmihal, C. 1, s. 419-492.